# ÇOCUK GELİŞİMİ ALANINDA GÜNCEL ÇALIŞMALAR

# -IV-

**Editörler**

**Dr. Öğr. Üyesi Gülden ÖZTÜRK SERTER**

**Dr. Öğr. Üyesi Sema SAL**

**Arş. Gör. Emre DEMİRTAŞ**

# ÇOCUK GELİŞİMİ ALANINDA GÜNCEL ÇALIŞMALAR

# -IV-


## Editörler

**Dr. Öğr. Üyesi Gülden ÖZTÜRK SERTER**
**Dr. Öğr. Üyesi Sema SAL**
**Arş. Gör. Emre DEMİRTAŞ**



**T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI SERTİFİKA NU/ *Certificate Number*:** 82658

**ISBN:** 978-625-5036-26-1

**DOI:** 10.5281/zenodo.23955944

**Kapak-Dizgi/*Cover-Design*:**

Umay Yayınevi

***Kütüphane Kartı/Catalog in Publication***

*1. Baskı, Umay Yayınevi, iii+144 sf., dizin yok, kaynakça var, ek görseller yok, Samsun, 2026; 1st Edition, Umay Publishing House, iii+144 pages, no index, bibliography included, no images, Samsun, 2026*

***Anahtar Kelimeler/Key Words***

1. Çocuk Gelişimi, 2. Erken Çocukluk Eğitimi, 3. Gelişimsel Psikoloji, 4. Çocuk Sağlığı ve Eğitimi



*Kitabın bütün yayın hakları Umay Yayınevi'ne aittir. Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz. Kitabın bütünü benzerlik ve yapay zekâ tespit yazılımıyla taranmıştır. Çalışmaların bütün hukukî sorumluluğu bölüm yazarlarına aittir. All publication rights to this book belong to Umay Publishing House. Without written permission from the publisher, except for academic studies and promotional activities where the source is clearly indicated, the book may not be quoted in part or in whole; it may not be copied, reproduced, or published in any printed or digital medium. The entire book has been scanned using similarity and ai detection software. All legal responsibility for the chapters rests with the authors.*



**Web Sitesi/ *Web Page*:**
https://umayyayinevi.com

**E-posta/*Contact*:**

umayyayinevi@gmail.com
iletisim@umayyayinevi.com

**Adres/Address:**

55270, Atakum/Samsun/ Türkiye

*Atıf/Cite*: Öztürk Serter, G., Sal, S. ve Demirtaş, E. (Ed.) (2026). *Çocuk gelişimi alanında güncel çalışmalar IV.* Umay Yayınevi.

## İÇİNDEKİLER

**İÇİNDEKİLER** •i

**Hilal CEYLAN**

**EKRAN ÇAĞINDA SOSYALLEŞME: DİJİTAL BAĞIMLILIĞIN ÇOCUKLAR VE ERGENLERDE AKRAN İLİŞKİLERİNE ETKİSİ** **•3**

Dijital Bağımlılık Kavramı Ve Türleri •5

İnternet Bağımlılığı •6

Dijital Oyun Bağımlılığı •7

Akıllı Telefon Bağımlılığı •8

Çocukluk Ve Ergenlik Döneminde Sosyalleşme ve Akran İlişkileri •9

Dijital Ortamda Sosyalleşme •10

Dijital Bağımlılığın Akran İlişkilerine Etkileri •14

**Nilay ÇOL**

**DİJİTAL BAĞIMLILIK KAVRAMI: ÇOCUKLAR VE ERGENLER İÇİN TEORİK VE KAVRAMSAL BİR İNCELEME** **•33**

Dijitalleşmenin Tarihsel Gelişimi •36

Dijital Bağımlılık Kavramı ve Terminoloji •38

Dijital Bağımlılıkla İlişkili Kavramlar •42

Dijital Bağımlılığı Açıklayan Teorik Yaklaşımlar •47

Davis'in Bilişsel Davranışçı Modeli ve Güncel Çalışmalar (CBT) •47

I-PACE Modeli (Kişi–Etki–Biliş–Yürütme Etkileşimi) •48

Öz Belirleme Teorisi (Self-Determination Theory – SDT) •49

Telafi Edici İnternet Kullanımı Teorisi •49

Risk Faktörleri •50

Bireysel (İçsel) Faktörler •51

Ailesel Faktörler •52

Sosyal ve Çevresel Faktörler •53

Koruyucu Faktörler ve Önleyici Stratejiler •54

Aile Temelli Koruyucu Faktörler ve Ebeveyn Müdahaleleri •54

Dijital Müdahale Programları ve Dijital Okuryazarlık •57

Klinik ve Terapötik Yaklaşımlar •58

Politik ve Hukuki Düzenlemeler •58

**Suna AYDIN**

**YENİ NESİL RİSKLER: DİJİTAL BAĞIMLILIK, DİJİTAL İHMAL VE DİJİTAL İSTİSMARIN KAVRAMSAL VE AMPİRİK BİR SENTEZİ •81**

Dijital Bağımlılık •85

Bağımlılığın Belirleyicileri ve Risk Grupları •88

Dijital İhmal •91

Ailede Dijital Teknoloji Kullanımı: Ebeveyn ve Çocuk •93

Dijital İstismar •96

Çevrim İçi Ayartma/ Uşaklaştırma (Online/ Cyber Grooming) •99

Paylaşan Ebeveynlik (Sharenting) •101

Çocuk Utandırma (Internet child shaming) •106

**Aslı KESAT**

**YOĞUN (HELIKOPTER) EBEVEYNLIK TUTUMLARININ ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMINDE ÖZ YETERLILIK GELIŞIMINE ETKISİ ÜZERİNE DERLEME ÇALIŞMASI •123**

Helikopter Ebeveynliğin Çocuk Gelişimi Üzerindeki Etkileri •128

Bilişsel Gelişim •129

Sosyal Gelişim •130

Duygusal Gelişim •131

Dil ve İletişim Gelişimi •132

Öz Bakım ve Psikomotor Gelişim •133

Kişilik Gelişimi ve Özerklik •133

Öz-Kontrol ve İlerleyen Dönemlerdeki Davranışsal Yansımalar •134

Öz Yeterlik Kavramı ve Erken Çocukluk Dönemindeki Önemi •136

Ebeveynlik Bağlamında Öz Yeterlik •138

Erken Çocuklukta Öz Yeterlik Gelişimi ve Helikopter Ebeveynlik •139